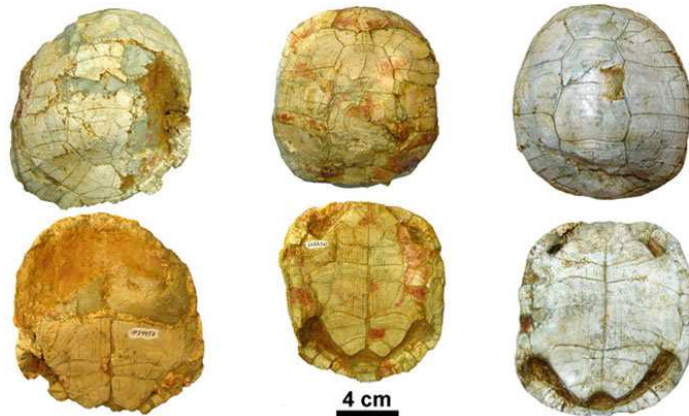

20/06/2016

Posant ordre al calaix de sastre de les tortugues terrestres del gènere *Testudo*

L'investigador de l'ICP Àngel H. Luján realitza una exhaustiva anàlisi de les restes publicades i d'altres no descrites fins ara de l'espècie de tortuga terrestre del Miocè *Testudo catalaunica* trobades a la conca del Vallès-Penedès. L'article, publicat a la revista *Zoological Journal of the Linnean Society*, també corregeix la posició taxonòmica de diverses espècies fòssils d'aquest gènere, la taxonomia i la sistemàtica del qual han estat força controvertides entre la comunitat científica des del segle passat.

Algunes de les closques no estudiades fins ara de *T. catalaunica*.

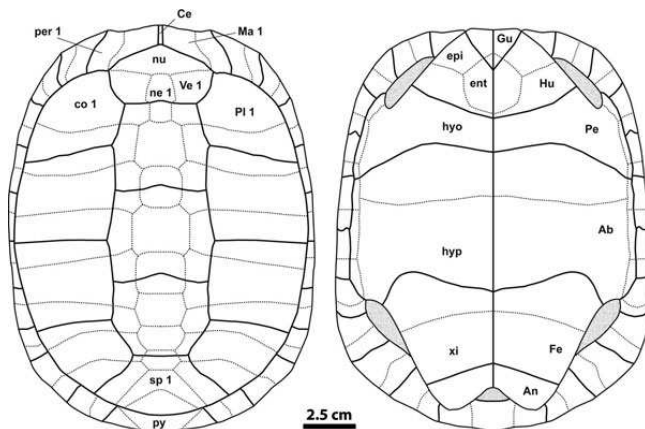
El gènere *Testudo* té una complexa història taxonòmica que s'inicia l'any 1758 quan Carl von Linné –zoòleg suec considerat el pare de la taxonomia moderna– agrupa sota aquest nom totes les tortugues conegudes fins aquell moment. Més endavant, aquest gènere va quedar restringit a les tortugues terrestres i, posteriorment, a cinc espècies actuals que principalment habiten al voltant del Mediterrani: *Testudo graeca*, *Testudo kleinmanni*, *Testudo marginata*, *Testudo hermanni* i *Testudo horsfieldii*. Es tracta de tortugues herbívores de talla petita (d'entre 7 i 35 centímetres de longitud), algunes de les quals es troben en perill d'extinció.

Si bé amb les espècies actuals hi ha consens entre els científics sobre la seva classificació, no es pot dir el mateix de les espècies fòssils, on la diferent interpretació de les restes trobades va provocar durant el segle passat la creació de nous gèneres, alguns dels quals posteriorment han estat interpretats com a subgèneres de *Testudo*. Al mateix

temps, l'aplicació d'anàlisis moleculars per reconstruir el llinatge ha aportat nova informació que fins ara no era coherent amb les evidències que proporcionava el registre fòssil, complexificant encara més el panorama.

L'article publicat ara per Àngel H. Luján intenta posar llum a aquesta situació a partir de la revisió taxonòmica de *Testudo catalaunica*, una espècie descrita pel paleontòleg català Josep Ramon Bataller l'any 1926 a partir d'unes restes trobades a Sant Quirze. "*Testudo catalaunica* és una espècie força abundant i que trobem en la gran majoria de jaciments de la conca del Vallès-Penedès durant el Miocè mitjà i superior. A banda de les restes de Sant Quirze, la trobem als jaciments de Castell de Barberà i vàries localitats dels Hostalets de Pierola", explica Luján. "La mida mitjana de la closca dels adults d'aquesta espècie és d'uns 25 centímetres i té una forma lleugerament el·líptica", comenta l'investigador. En aquest nou article s'han inclòs restes analitzades anteriorment però també material nou de diversos jaciments que no havia estat mai estudiat.

"Un dels aspectes més rellevants d'aquest article és que per primera vegada hem establert criteris per a la correcta classificació dels individus d'aquesta espècie", explica Luján. *T. catalaunica* es diferencia d'altres espècies del mateix gènere per la forma de la primera placa neural –una de les plaques que conformen la closca de la tortuga– i la forma trapezoïdal del lòbul anterior del plastró, entre altres característiques diferencials. Aquests nous criteris han permès incloure la subespècie *Testudo catalaunica irregularis* dins de *Testudo catalaunica*, ja que les diferències observades entren dins de la variabilitat de la pròpia espècie.

Imatge: Reconstrucció de la closca de *T. catalaunica* basada en els diferents espècimens estudiats a l'article. Font: A.H. Luján/ICP.

Al mateix temps, els nous criteris diagnòstics permeten rebutjar que *T. catalaunica* sigui assignada al gènere *Paleotestudo*, contràriament al que alguns autors han proposat recentment. "Aquest treball demostra la importància de tenir en compte la variabilitat morfològica, l'ontogènia i el dimorfisme sexual a l'hora de descriure noves espècies", conclou l'investigador. L'anàlisi cladística que ha permès arribar a aquestes conclusions ha inclòs no només aspectes relatius a la closca –la resta que habitualment es troba en el registre fòssil a causa de la seva duresa– sinó també al crani i altres parts de l'esquelet.

Àngel H. Luján
Pere Figuerola

Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont (ICP)
comunicacio@icp.cat

Referències

[View low-bandwidth version](#)